A°. 1849. N°. 236.

Opregte Vrijdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 5 October.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

TURIN, 28 September.

De commissie van de Kamer der afgevaardigden in Sardinie heeft in de zitting dier vergadering van gisteren verslag uitgebragt omtrent het door haar ingesteld onderzoek naar de noodzakelijkheid van het aannemen van het additionnele artikel, 't welk door het bewind was gevoegd bij het wets-ontwerp, waarbij de Regering wordt gemagtigd tot het betalen der oorlogsbelasting aan Oostenrijk. De commissie heeft berigt, dat zij, na een naauwkeurig onderzoek van den toestand der geldmiddelen, tot het besluit is gekomen, dat de vergadering de door het bewind verlangde magtiging behoorde te verleenen, en heeft er verder op aangedrongen, dat de Regering ten spoedigste den waren staat der schatkist aan de vergadering zoude bekend maken. De beraadslaging is daarna op morgen bepaald. Voorts is door een der leden een adres ter tafel gebragt, waarin wordt verlangd, dat de voorwaarden, waaraan de uitoefening der protestantsche godsdienst te Nice is verbonden, zouden worden opgeheven. Dit adres is naar de ministers van binnenlandsche zaken en justitie gezonden.

Men zegt, dat de fransche bankier *Rothschildt* aan de sardinische Regering de noodige geldsommen heeft aangeboden tegen den cours van 80 pc., doch dat een nederlandsch bankiershuis zich genegen had betoond om eene leening tegen 82 pc. te sluiten.

Volgens geruchten, is het aan *Garribaldi* verboden geworden zich te Turin te vestigen, en is hij daarop naar het eiland Sardinie teruggekeerd, waar hij zich thans bevindt.

WEENEN, 30 September.

De generaal *Haynau* zal in persoon bezitnemen van Komorn en die vesting van eene genoegzame keizerlijke bezetting voorzien, als wanneer men den hongaarschen oorlog als geëindigd zal kunnen aanmerken, en *al* de russische troepen, die nog zijn achtergebleven, den terugtogt naar hun vaderland zullen kunnen aannemen. De oostenrijksche bladen beijveren zich, om te verkondigen, dat de thans reeds terugtrekkende Russen nogal buit schijnen te hebben gemaakt; — ten minste dat veel soldaten in het bezit zijn van gouden en zilveren kostbaarheden. Een hunner moet een met paarlen versierden diadeem te koop hebben aangeboden en 16,000 florijnen daarvoor hebben geweigerd.

— Dat er iets met *Görgey* in Klagenfurt is voorgevallen, wordt algemeen verzekerd. Sommigen beweren, dat hij in een tweegevecht is gevallen; anderen, dat hij verraderlijk door een der graven *Zichy* met een pistoolschot is verwond.

BERLIJN, 1 October.

[*Uit bijzondere brieven.*] Vrijdag verwacht men van de Regering inlichtingen, nopens het duitsch-pruissische Verbond en den algemeenen duitschen Bonds-Staat. De partij, aan welker hoofd de heer *v. Beckerath* staat, wil, dat het zal blijken, op welke voorwaarden Pruissen een nieuw centraal bewind zal erkennen. Zij oordeelt het bedenkelijk, om aan een dergelijk centraal bewind het beheer over de bonds-vestingen optedragen. Zij verlangt te weten, of Pruissen volhardt bij het voornemen, om, *des noods met weinige Staten*, een naauw vereenigden duitschen Staat te vestigen, en voor dezen een Rijksdag bijeenteroepen.

Naar men van goederhand verzekert, zal Pruissen dan alleen een centraal bewind van twee pruissische en twee oostenrijksche gemagtigden erkennen, indien, bij verschil van gevoelen, al de duitsche Vorsten tot scheidslieden kunnen worden benoemd, en indien de benoeming derzelve afwisselend door Pruissen en Oostenrijk zal plaats hebben. Pruissen verlangt, ook in dit centraal bewind zitting te hebben, als vertegenwoordigende het duitschpruissisch Verbond. Het ziet af van de vordering, dat Oostenrijk dit laatste bepaaldelijk zal erkennen, maar verlangt niettemin, dat bij het protocol zal blijken, dat Pruissen onder die voorwaarden deelneemt aan dit bewind.

Dat Pruissen, ook indien Hanover en Saksen terugtreden, voornemens is, om met de kleine Staten een naauw vereenigd duitsch verbond te vestigen, en in hetzelve een Rijksdag bijeenteroepen, wordt buiten twijfel gesteld, en men houdt zich overtuigd, dat, zoodra Pruissen eenmaal dien beslissenden stap heeft gedaan, de verdere Staten zich, ter bevordering hunner eigene belangen, en zonder te letten op dynastieken afkeer, of partijzucht, gedrongen zullen vinden, om zich aan dit verbond aantesluiten. Erfurt wordt steeds genoemd, als de plaats, alwaar deze Rijksdag voorloopig zal bijeenkomen.

BERLIJN, 2 October.

De Eerste-Kamer beraadslaagt thans over het constitutioneel verband tusschen den Staat en de Kerk en het openbaar onderwijs. De bepaalde verklaring van de vrijheid van de godsdienst, en van de huisselijke zoo wel als van de openbare uitoefening derzelve, boezemt de zoogenaamde partij van den teruggang, die vermeent, dat de Staat deze aangelegenheden niet aan zich zelven mag overlaten, groote bekommering in. Daarbij is de vrijzinnige partij beducht voor het aannemen van het beginsel, dat de kerkgenootschappen geheel zelfstandig voorzien in hunne inrigting en hun beheer. Zij wil de bepaling daarbij voegen, dat die inrigting niet zal kunnen worden tot stand gebragt, dan onder de bescherming en in overeenstemming met de algemeene bedoelingen van den Staat.

— Gisteren is het 9de eeuwfeest van de stichting der domkerk te Brandenburg, in tegenwoordigheid van den Koning en geheel het koninklijk geslacht, zeer plegtig gevierd. De bisschop *Neander* en de predikanten *Schröder* en *Ehrenberg* hebben de dienst verrigt.

FRANKFORT, 2 Obtober.

[*Uit bijzondere brieven*]. Alhoewel de orde door geene nadere vechtpartijen tusschen het garnizoen is verstoord, zoo duren niettemin de buitengewone maatregelen van voorzorg hier voort. Dat men echter omtrent het instellen van een geregtelijk onderzoek naar de medepligtigen aan de bloedige tooneelen der vorige dagen niets naders verneemt, baart over 't algemeen nogal bevreemding. Bij de wapenschouwing, welke de aartshertog *Johann* gisteren over de hier in bezetting liggende Rijks-troepen heeft gehouden, heeft hij het corps officieren op eene zeer ernstige wijze toegesproken.

Men zegt, dat de opperbevelhebber der vesting Mainz, de oostenrijksche generaal *v. Jetzer*, tot opperbevelhebber der Rijks-troepen alhier zal worden benoemd, en dat de bevelhebber onzer stad, de pruissische generaal *v. Dietz*, door den luitenant-kolonel *Busch* zal worden vervangen. Over 't algemeen begint zich meer en meer eene vijandige gezindheid tegen de Pruissen te openbaren, zoodat het besluit onzer stedelijke Regering, om zich niet aan het drie-koningen-verbond aantesluiten, met genoegen is vernomen.

HAMBURG, 1 October.

De bevolking van Tonderen heeft, na een vrij langdurig en nogal hevig gevecht, den door de sleeswijksche Lands-regering derwaarts gezonden administrateur, met zijn gevolg, uit de stad verdreven.

Zoo men zegt, wil de pruissische commissaris *v. Eulenburg* zich aan dit bewind onttrekken.

VAN DEN RIJN, 3 October.

Men verzekert stellig, dat Oostenrijk thans in Vorarlberg een leger van 23 battaillons infanterie, 11 eskadrons kavallerie en 9 batterijen artillerie, onder bevel van prins *Schwarzenberg*, heeft vereenigd. Het doel van de vereeniging dezer aanzienlijke krijgsmagt is niet met zekerheid bekend; doch van sommige zijden doet men het voorkomen, als of deze troepen moeten strekken, om de vorderingen van het afzonderlijke zwitsersche Verbond (de zeven r. k. kantons), 't welk het hoofd weder begint op te steken, meer klem bijtezetten.

— De krijgsraad te Freiburg heeft weder twee Pruissen ter dood veroordeeld.

PARIJS, 2 October.

In de zitting der Wetgevende Vergadering van heden heeft de vernieuwing plaats gehad van het hoofd-bureau. Al de aftredende leden zijn, zoo als werd verwacht, ingekozen. De linkerzijde heeft nog eene poging aangewend, om zich te doen gelden en den heer *Michel* (de Bourges) tot voorzitter te verheffen; maar de poging is mislukt en de heer *Dupin* is met eene aanzienlijke meerderheid benoemd. De heer *Michel* had 107 stemmen op zich vereenigd, welk cijfer eenigermate den maatstaf aan de hand geeft van de krachten, waarover de oppositie-partij thans heeft te beschikken. De gewezen minister *Leon Faucher*, die als een aanstaand lid van het kabinet wordt gedoodverwd, heeft ditmaal voor de betrekking van voorzitter der Kamer 90 stemmen erlangd.

De minister *Dufaure* heeft een wets-ontwerp ingediend, om de insurgenten, welke thans gevangen worden gehouden te Belle-Ile- en Mer, naar Algerie overtebrengen. Dat ontwerp houdt in, dat die lieden in speciale landbouwkundige inrigtingen zullen worden vereenigd, gedwongen arbeid zullen verrigten en aan de militaire krijgstucht onderworpen zijn. Verder worden daarbij bepalingen voorgedragen, tot regeling van de wijze van ontslag der kolonisten-insurgenten, na een bepaald aantal jaren, of na gehouden goed gedrag gedurende een zeker tijdsverloop.

Het wets-ontwerp, waarbij de begrooting voor 1850 wordt vastgesteld, is thans gedrukt en zal eerlang aan de afgevaardigden worden rondgedeeld. Naar aanleiding van dat ontwerp, zullen de uitgaven, met instandhouding van die tot amortisatie, nagenoeg 1600 millioenen beloopen. De inkomsten zullen nog geen 1300 millioenen bedragen. Het tekort wordt berekend op 320 millioenen. Van eene anti-ministeriële zijde wordt de minister van financien, de heer *Passy*, gegispt, omdat hij zich vroeger heeft uitgelaten over het herstel van het evenwigt tusschen inkomsten en uitgaven, en zich den schijn had gegeven, als zou hij zich daartoe allezins bij magte gevoelen. De gematigde dagbladen merken daarentegen op, dat de minister daarbij heeft te kennen gegeven, dat evenwigt niet anders te zullen kunnen herstellen dan in geval de belasting op de dranken weder werd ingevoerd, eene belasting op de inkomsten werd geheven, eene andere berekening van registratie-regten werd aangenomen, de werking der amortisatie-kas gewijzigd, en eindelijk eene leening werd gesloten.

Men spreekt steeds van eene wijziging van het ministerie in eenen ultra-gematigden zin. In eenige clericale dagbladen leest men, dat ook de heer *de Falloux* zal aftreden. Iets zekers is intusschen te dien aanzien niet bekend. De beraadslaging over de romeinsche aangelegenheden, waarvan gewisselijk veel zal afhangen, zal eerst in het begin der aanstaande week kunnen worden geopend. — De heer *Molé* wordt altijd genoemd als de staatsman, die, ingeval de tegenwoordige bewindslieden mogten aftreden, aan het hoofd van het nieuwe kabinet zal worden geplaatst.

Het voorstel van den afgevaardigde *N. Bonaparte*, betreffende den terugkeer der verdrevene Vorsten en het verleenen der algemeene amnestie, wordt aangemerkt als een fakkel van tweespalt, welke onberekenbare gevolgen kan hebben. Men verzekert, dat de bekende *Emile de Girardin* den heer *N. Bonaparte* het eerste denkbeeld, om dergelijk voorstel te doen, aan de hand heeft gegeven. Men vraagt steeds, wat de eigenlijke bedoeling van die voordragt is. Vele dagbladen beweren, dat zij geene andere kan zijn, dan om belemmeringen te verwekken en den ministers moeijelijkheden in den weg te leggen. Vermoedelijk zal het voorstel worden verworpen. De Legitimisten zijn fel verbolgen, en beweren, dat het een onzinnig denkbeeld is, om te veronderstellen, dat de afstammeling van den *H. Lodewijk* in Frankrijk zou terugkeeren, na daartoe verlof te hebben erlangd, *naar aanleiding van eenen maatregel van algemeene amnestie.*

— Het tooneelstuk *Rome* is thans bepaald *verboden*. Het schijnt, dat onderscheidene redenen tot dien maatregel aanleiding hebben gegeven. Vooreerst zegt men, dat de studerende jeugd voornemens was, om gedurende de vertooning van heden avond woeling te verwekken, ter zake van de voorstelling der romeinsche Republiek, welke door Frankrijk tenondergebragt wordt. Men voegt daarbij, dat de generaal *Changarnier* bepaald op het verbieden van het stuk, als eenen maatregel van algemeene veiligheid, heeft aangedrongen. Waarschijnlijk echter heeft de heer *Dufaure* toegegeven aan de vorderingen der clericale partij. Men verzekert, dat de bekende aanhanger der geestelijkheid, de afgevaardigde *Laroche Jacquelein*, voornemens was, om heden de zaak in de Kamer ter spraak te brengen, doch daarvan heeft afgezien, nadat de minister *Dufaure* hem had doen aanzeggen, dat reeds aan zijn verlangen was voldaan. De clericale organen zijn natuurlijk zeer tevreden over de handelwijze van het bewind; 't geen niet te verwonderen is, als men nagaat, dat de Paus onder anderen is voorgesteld als, in zijne jongelings-jaren, gewikkeld in eenen ongelukkigen liefde-handel, waarna hij den geestelijken stand omhelst. Eenige van die dagbladen verklaren, dat het bewuste stuk niet anders dan als *een groot schandaal* kan worden beschouwd.

LONDEN, 2 October ('s avonds).

Het ministeriële avondblad zegt heden, dat het evenmin als iemand anders kan voorspellen, wat in den heden te houden kabinets-raad zal bepaald worden nopens de gedragingen van ons gouvernement ten aanzien van het tusschen Rusland en Turkije gerezen geschil; maar dat dit zeker is, dat de britsche bewindslieden er niet aan behoeven te twijfelen, dat de natie hen zal ondersteunen, indien zij tegen de aanmatiging, welke Rusland zich in dit geval veroorlooft, eene zoo welberadene en krachtige houding aannemen, als slechts mogelijk is. De schrijver geeft voorts zijne ergernis te kennen over den toon, waarop de russische Keizer, in de onlangs aan zijn volk gegrigte aankondigingen der behaalde overwinningen, zich over de zaken van Europa heeft uitgelaten; hij meent, dat dergelijke stukken gepast mogen zijn voor Rusland, maar niet mogen strekken om de russische overmagt elders uittebreiden; dat, indien de Czaar er in slagen mogt, om den Divan allerlei onredelijke en vernederende daden voorteschrijven, de stap tot de werkelijke vestiging van een militair gezag van Rusland in Turkije niet groot meer zou wezen. „Hiertoe (aldus vervolgt hij) zijn de zaken echter nog niet rijp. Rusland is thans niet bij magte, om Turkije als eene weerlooze prooi te veroveren. Het zou blijken, dat die prooi geenszins zoo weerloos is, als men meende; en de onregtmatigheid van den aanval springt te zeer in 't oog, dan dat men denzelven voor het aangezigt van Europa zou durven ondernemen, zonder betere kans om er in te slagen. Wij kunnen ons niet voorstellen, dat Rusland, in de tegenwoordige oogenblikken, wegens zulk eene zaak het beschaafde Europa den handschoen zal voorwerpen."

Datzelfde blad meldt, onder de beursberigten, dat de heden namiddag ontvangene bijzondere brieven de bezorgdheid, welke de berigten uit Konstantinopel hadden verwekt, niet regtvaardigen; dat wel is waar het gedrag van het russische gouvernement de zaken in een ongunstigen toestand gebragt heeft, maar dat het niet onwaarschijnlijk is, dat de grond der moeijelijkheid zal worden weggenomen door de aankomst van de naar Turkije geweken vlugtelingen (welker uitlevering Rusland verlangt) in Engeland.

— De gisteren avond te Southampton met de *Medway* aangebragte berigten uit West-Indie (Jamaica 7, Barbados 9 Sept.) behelzen geen belangrijk nieuws. Met deze gelegenheid zijn tijdingen uit California van het begin van Augustus ontvangen, inhoudende, dat den 16[den] Julij te St. Francisco een oproer had plaats gehad, ten gevolge waarvan verscheidene personen gearresteerd en door eene regtbank, bestaande uit den alcalde en twee door het volk verkozene ingezetenen, tot dwangarbeid veroordeeld waren, ter zake van rooverij en poging tot moord. Op nieuw was veel goud ontdekt aan de boorden eener rivier. De gezondheid der goudzoekers was over 't algemeen goed. Men rekende, dat ieder hunner

dagelijks gemiddeld één once goud vond. — Den 25sten Augustus zijn 51 reizigers en 500,000 dollars in goud, met eene stoomboot, uit St. Francisco te Panama aangekomen.

— In berigten uit Dublin van eergisteren worden de geweldenarijen, welke thans weder in sommige streken van Ierland plaats hebben, voorgedragen als in verband staande met de woelingen van geheime genootschappen, welker naaste doel schijnt te zijn om het lot der behoeftige klassen, ten koste van de meer vermogenden en des noods met plundering en geweld, te verbéteren, doch welke in 't verborgene bestuurd worden door lieden, die ook eene staatkundige omwenteling beoogen. — Men voegt er bij, dat, ondanks de in vorige jaren genomene maatregelen, nog eene groote hoeveelheid wapenen in Ierland verborgen gehouden wordt.

— Een gerucht, alsof de prins *van Metternich* voornemens zou zijn zich in Florence te vestigen, wordt door een onzer bladen stellig tegengesproken, met bijvoeging, dat die staatsman eerlang van Richmond naar Brighton zal vertrekken, en daar met zijn gezin den winter zal doorbrengen.

'S GRAVENHAGE, 3 October.

Omtrent de zamenstelling van een nieuw bewind, welke gisteren avond van verschillende zijden als waarschijnlijk werd opgegeven, heeft men in den loop van den dag van heden niets vernomen, 't welk kan strekken, om die opgaaf te bevestigen. Men vermoedt steeds, dat verscheidene der tegenwoordige bewindslieden hunne betrekkingen zullen behouden, en dat het ministerie van binnenlandsche zaken aan den heer *Thorbecke* zal worden opgedragen.

— Bij besluit van 1 October, heeft Z. M. tot rector magnificus bij de hoogeschool te Groningen, voor het academiejaar 1849 — 1850, benoemd den hoogleeraar mr. *J. H. Philipse*, uit de faculteit der regtsgeleerdheid.

— Z. M. heeft goedgevonden het pensioen te verleenen: aan den generaal-majoor *J. Wagenaar*, laatst chef der afdeeling administratie bij het depart. van oorlog; aan den generaal-majoor *J. C. van de Polder*, laatst chef der afdeeling genie bij het depart. van oorlog; aan den kol. *M. Witsenborg*, dir. der 2de dir. van fortificatien, en aan den kol. *P. G. R.* baron *Snouckaert van Schauburg*, adjudant van wijlen Z. M. Koning *Willem II*, als zoodanig bij den Koning laatstelijk dienst hebbende gedaan; de beide laatstgemelden onder toekenning van den rang van generaal-majoor.

— De commissie van de Tweede-Kamer der Staten-generaal (bestaande uit de heeren *de Monchy*, *Hengst*, *Slicher*, *Hugenholtz* en *Zijlker*), welke belast is geworden met het onderzoek der rekening van het fonds voor kolonisatie van behoeftigen bij de Maatschappij van Weldadigheid, heeft, onder dagteekening van den 12den September, haar verslag deswegens opgemaakt. Daaruit blijkt, dat op den laatsten December van het jaar 1847 bij dat fonds eene bate voorhanden was van *f* 49,684, bestaande uit het saldo van *f* 18,885 van 1846, vermeerderd met het saldo van *f* 30,799 van 1847.

De commissie verklaart, dat de rekening geene aanleiding heeft gegeven tot aanmerking. Zij heeft echter gemeend, zich geenszins alleen tot het onderzoek der rekening te moeten bepalen, maar ook te moeten onderzoeken, of, daar welligt van den Staat op nieuw opofferingen kunnen worden gevergd ten behoeve dezer Maatschappij, de Kamer uit deze rekening de noodige kennis kan erlangen van derzelver toestand. Zij heeft begrepen, die vraag ontkennend te moeten beantwoorden, en ook tevens geenszins te kunnen toestemmen hetgeen in Julij 1848 door de Regering aan de Tweede-Kamer is verklaard, toen op nieuw [ten gevolge van het mislukken van den aardappelen-oogst] eene bijdrage van *f* 86,000 werd verstrekt, dat men namelijk er toe zoude komen, om „ des noodig, in meer gunstige oogenblikken, nader te beramen, wat het belang van den Staat zoude kunnen vorderen tot meer blijvende voorziening." Zij is van oordeel, dat die voorziening zoo spoedig mogelijk moet plaats hebben, en dat er, in het belang van de huishouding van den Staat, afdoende maatregelen behooren te worden genomen.

De commissie deelt mede alles wat, van de oprigting van de Maatschappij tot den laatsten tijd, ten haren aanzien heeft plaats gehad; — de verschillende overeenkomsten, door de Regering met dezelve gesloten, en de buitengewoon verstrekte bijdragen; — 't welk een en ander reeds van elders bekend is; — en zij komt daarbij tot het besluit:

„ 1° Dat 'er een zelfstandig ligchaam in den Staat is, tellende meer dan 11,000 personen, 't welk, behalve met de Regering, ook met verschillende andere ligchamen en particulieren verbindtenissen heeft aangegaan, welke het, de eene meer, de andere minder, niet kan nakomen;

2° Dat de Maatschappij meer gelden heeft kunnen opnemen, doordat hare gemagtigden aan de geldschieters eene onjuiste uitlegging hebben gegeven van de contracten, met de Regering gesloten, waardoor een aantal ingezetenen blootstaan voor een aanmerkelijk geldelijk verlies; zijnde de gelden uit verschillende leeningen, welke tot blijvend kapitaal moesten strekken, gedeeltelijk besteed tot dekking van gedurig ontstane tekorten;

3° Dat, tot instandhouding der Maatschappij, aan dezelve gelden zijn verstrekt, voortgevloeid uit een maatregel (hoewel afgescheiden van haar genomen), waardoor de belangen onzer kolonien voor een gedeelte zijn opgeofferd, en

4° Dat de verplegingskosten van behoeftigen bij de Maatschappij hooger loopen, dan in de meeste gestichten van liefdadigheid.

De commissie berekent, dat gedurende 1847 voor verplegingskosten per hoofd is betaald *f* 78,11. Zij meent, dat, indien alles naauwkeurig werd nagegaan, en werd gelet op renten van gebruikte kapitalen, enz., het zoude blijken, dat die kosten wel tot *f* 150 à *f* 200 zouden kunnen worden gebragt.

Het komt der commissie wenschelijk voor, dat, daar de Regering de bevoegdheid heeft, om de aangelegenheden der Maatschappij te onderzoeken, de Kamer naauwkeuriger dan tot nu toe heeft plaats gehad, worde onderrigt:

1° Omtrent den geldelijken toestand der Maatschappij; de waarde harer bezittingen; hare schulden en derzelver aard;

2° Of de administratie van de bedelaars-gestichten is afgescheiden van die der vrije kolonien; — of aan deze gelden worden ten koste gelegd, welke door den Staat voor gene zijn verstrekt, en welke regten derden op deze vrije kolonien hebben?

3° Welke voordeelen de Maatschappij trekt van de haar bij contract toegestane vergunning van jaarlijks te doene leverantie aan de Indien, om te kunnen beoordeelen, in hoeverre deze inbreuk op de vrije mededinging zoude behooren voortteduren?

4° Omtrent de winsten van den handen-arbeid der kolonisten, en omtrent het voordeel der aan hen verstrekte kleeding;

5° Omtrent de kosten der administratie;

6° Omtrent de kosten van het onderhoud van gebouwen en materieel, en

7° Omtrent de kosten van verpleging, afgescheiden van alle andere;

En' wat meer vereischt wordt, om den toestand grondig te leeren kennen, alsmede de werking der instelling, en de oorzaken van voor- of achteruitgang, ten einde te kunnen beoordeelen, of de genomene maatregelen tot instandhouding op goede gronden rusten, en opdat, indien weder gelden worden verlangd, de wetgever naar overtuiging kunne beslissen, of deze in het belang van den Staat moeten worden verleend.

'S GRAVENHAGE, 4 October.

Het prov. geregtshof van Zuid-Holland heeft dezer dagen twee lijsten van aanbeveling opgemaakt, ter vervulling van de twee in dat collegie bestaande vacaturen. Op de 1ste lijst zijn gebragt de heeren mrs. *L. Asser*, regter te 's Hage; *Bichon*, regter te Rotterdam; *van der Kemp*, plaatsverv. kanton-regter te 's Hage; *Schuurman*, regter te Gorinchem: *Beelaerts*, regter te Rotterdam, en *van der Jagt*, proc. bij den H. Raad; — op de 2de lijst de heeren mrs.: *Beels*, regter te Rotterdam; *Siegenbeek*, off. van just. te Leijden; *Delprat*, Rijks-adv. te 's Hage; *Gertsen*, Rijks-adv. te Maastricht; *v. d. Kemp*, plaatsverv. kanton-regter te 's Hage, en *de Brauw*, subst. off. te 's Hage.

— Bij het onweder, 't welk heden in den vroegen ochtend over deze stad is losgebroken, is zekere *J. Rozenburg*, die werkzaam was op de bleekerij van *Elders* aan den Gortmolen, daardoor doodelijk getroffen. De overledene laat eene vrouw en vier kinderen in behoeftige omstandigheden na.

HAARLEM, 4 October.

Te 's Hertogenbosch is de kiesvergadering den 3den dezer bijeengekomen, om twee plaatsen in den stedelijken Raad te vervullen. Met 21 tegen 5 stemmen is echter besloten, dat *niet* gekozen zou worden.

Te Amsterdam zijn van 29 Sept. tot en met 1 Oct. 22 personen door de cholera aangetast, overl. 15.

Te Amersfoort zijn van 23 tot 30 Sept. 9 personen door de cholera aangetast, 5 overl., 10 hersteld. In behandeling bleven 4.

— De *Staats-Courant* deelt een nader berigt mede omtrent het aardappelen gewas in *Zuid-Holland* en in *Vriesland*. Daarin komt hoofdzakelijk het volgende voor:

„ In Delfland en Westland vallen, wat de zandgronden en duinen betreft, de aardappelen bij het uitrooijen zeer mede, en leveren een vrij goed beschot van 160 à 170 mud per bunder op. De aardappel-oogst der kleigronden in het Westland blijft bij voortduring slecht.

„ In Rhijnland, waar de aardappeloogst nu geheel is afgeloopen, heeft het bedorven loof aan den knol weinig schade toegebragt, en men kan zich van de zandgronden over een goed beschot verheugen. De prijzen zijn laag; met veel moeite maakt men *f* 3 per mud voor de beste qualiteit. De oogst der aardappelen van de kleigronden kan slechts op 2/3 goede berekend worden; echter levert dit geene bekommering op, daar men eene groote hoeveelheid gepoot had.

„ Uit Schieland meldt men, dat aldaar de aardappelen in qualiteit veel verminderd zijn, en de ziekte heeft toegenomen, zoodat men slechts op 1/4 gewas kan rekenen. In den Krimpenerwaard is de ziekte weinig verergerd en het bederf aan den knol minder toenemende; de opbrengst wordt aldaar op 2/3 berekend. In den lande van IJsselmonde, den Zwijndrechtschen-waard, Rhoon en Poortugal heeft zich de ziekte alléén uitgebreid onder die aardappelen, welke tot de laatst rijpwordende soort behooren. Men vermeent, dat die, welke de volkomen rijpheid bij de delving hadden en niet besmet waren, bij eene goede bewaring goed zullen blijven. Ook heeft men opgemerkt, dat de te vroeg gedolvene het meest aan bederf lijden. De qualiteit der goede is zeer voldoende.

„ Ook in den Alblasserwaard, lande van Arkel, van Vianen en Leerdam, is de ziekte niet toegenomen. De vroeg gerooide aardappelen bederven aldaar voor 1/3 in de bewaarplaatsen; de latere soorten en die men tot nu toe in den grond heeft gelaten, vallen bij de rooijing mede, en er is niet veel kwaad in, ofschoon het loof geheel verdord en zelfs verrot is. Het gewas is voorbeeldeloos groot, en er schijnt overvloed te zullen zijn. — De winterprovisie wordt aldaar voor *f* 1,50 à *f* 1,75 aangeboden en verkocht.

„ In de Beijerlanden, lande van Strijen en het eiland Dordrecht is ook, sedert het vroegere berigt, de ziekte niet toegenomen. Hoewel zij in de eene of andere soort zich verschillend doet gevoelen (ook al naar mate van den grond, waarin zij geplant zijn), is de uitkomst zeer geruststellende en de smaak aanmerkelijk verbeterd. Men rekent in dat district op 200 tot 250 en soms tot 300 mudden per bunder.

„ Uit Goedereede en Overflakkee meldt men, dat, hoewel de aardappelziekte zich algemeen en in *alle* soorten heeft verspreid, en het loof of de struiken daarvan spoedig en ontijdig zijn verdord, zij echter van niet zóó nadeelige gevolgen is geweest als in de voorgaande vier jaren. — Het blijkt thans bij het rooijen der aardappelen, dat er aanmerkelijk minder in den grond zijn verrot dan in een der laatste vier jaren; alsmede dat zij van veel beter qualiteit en smakelijker zijn. — De prijzen zijn *f* 1 tot *f* 1,50 per mud.

„ Ook in den lande van Voorne en Putten is de ziekte niet vermeerderd en schijnt het drooge weder het kwaad te stuiten. De prijs is aldaar *f* 2 het mud.

„ Uit *Vriesland* wordt nader gemeld, dat bijna in al de gemeenten dier provincie de ziekte onder het aardappelgewas is opgemerkt geworden, hier meer, dáár minder; doch dat de vroegrijpe aardappelen daarvan het minst hebben geleden, aangezien het bederf zich eerst in het laatst der maand Julij heeft geopenbaard. De latere soorten, vooral de zoogenaamde gele, of de beste, zijn het meest aangetast. In sommige gemeenten is de helft, in andere een derde dier vrucht te houden voor bedorven en onbruikbaar. In de mindere soort, de zoogenaamde Bremersche, witbloeijers en roodspruiten, is de ziekte zeer weinig, in enkele gemeenten in het geheel niet ontdekt. In het algemeen kan het daarvoor worden gehouden, dat de deugd der onaangetaste aardappelen beter en de opbrengst in dit jaar veel overvloediger is dan in het vorige, en dat eene aanzienlijke hoeveelheid in dit jaar is verbouwd. — Omtrent den aard der ziekte is opgemerkt, dat zij zich het eerst heeft geopenbaard aan het loof, dat reeds geheel zwart en verwelkt was voor dat zich eenige sporen van verderf aan de knollen vertoonden. Blijkens een en ander is de toestand van het aardappelgewas in die provincie voor dit jaar niet zeer verontrustend; terwijl de hoop wordt gevoed, dat de oogst voor een groot gedeelte van dit zoo algemeen gebruikt product, hetwelk nog gerooid moet worden, een gewenschten uitslag moge hebben."

— Door het kies-collegie der Nederl. Handelmaatschappij zijn gisteren (3 Oct.) te Rotterdam verkozen vier commissarissen en even zoo vele plaatsvervangers, ten gevolge van de nieuwe acte van vennootschap. Er waren 125 stemgeregtigden tegenwoordig. Verkozen zijn, tot commissarissen: de heeren *A. van Rijckevorsel Hz.* met 119 stemmen, *H. T. Löhnis* 114, *W. Suermondt Bz.* 101 en *Jacob Mees* 95; tot plaatsvervangers: *E. P. de Monchy* 103, *J. van Vollenhoven* 101, mr. *P. Loopuyt* 88 en *A. van Hoboken Jr.* 65.

— Te Dordrecht is eene reederij tot stand gekomen, onder directie van de heeren *A. J. Verbeek v. d. Sande*, mr. *C. A. Vriesendorp* en *G. van der Sande*, welke zich ten doel stelt een ijzeren stoomschroefschip in de vaart te brengen van die stad op Londen, voor het vervoeren van passagiers en goederen. — Het stoomschip zal vervaardigd worden op de werf van den heer *Fop Smit*, aan den Kinderdijk, en den naam voeren van *de Stad Dordrecht*.

— Dingsdag den 2den October heeft de eerste vergadering plaats gehad van de alhier, te Haarlem, opgerigte Rederijkers-Kamer *Lourens Janszoon Coster*. In de maand April van dit jaar is de genoemde Kamer georganiseerd geworden, door ruim een twintigtal voorstanders van de beoefening der uiterlijke welsprekendheid, die zich tot dat einde hebben vereenigd. Al spoedig is men op het denkbeeld gekomen, om de oefeningen der Kamer ook dienstbaar te stellen voor een grooter publiek, en hebben de *werkende* leden besloten om ook *niet-werkende* leden toetelaten. De daarop aan de ingezetenen dezer stad gerigte uitnoodiging is met den besten uitslag bekroond geworden, en de deelneming heeft de verwachting ver overtroffen. De Kamer telt op dit oogenblik 26 werkende leden, 94 niet-werkende en 8 honoraire leden.

In de eerste vergadering, van dingsdag jl., heeft de voorzitter der Kamer, de heer mr. *F. L. Willekes Macdonald*, eene redevoering voor de vuist uitgesproken en daarin het doel, waarmede het gezelschap is opgerigt, ontwikkeld; hierin bestaande, dat de werkende leden zich zullen oefenen in het voordragen van den letterkundigen arbeid van bekwame nederlandsche schrijvers, en voorts in het uit 't hoofd spreken of *improviseren*. Wijders heeft hij verkondigd, dat gedurende den loop van dezen winter een cursus over de uiterlijke welsprekendheid zal worden gehouden door het lid der Kamer, den heer *H. W. Plaatzer van den Hull*. De werkzaamheden hebben daarop een begin genomen.

Deze eerste bijeenkomst is met de meeste belangstelling bijgewoond door een groot aantal leden der Kamer. — De gewone oefeningen zullen, gedurende dit winter-getijde, geregeld worden voortgezet, elke week op dingsdag, des avonds te half acht ure, in de Concertzaal. Er zullen daarenboven vier buitengewone vergaderingen worden gehouden, welke door de dames der leden zullen kunnen worden bijgewoond.

— Gedurende de maand September zijn over den Hollandschen-Spoorweg vervoerd 87,870 reizigers, te weten: van Amsterdam; 16,858, Halfweg 296, Haarlem 11,005, Vogelenzang 601, Hillegommerbeek 62, Veenenburg 591, Pietgijzenbrug 614, Warmond 398, Leijden 8784, Voorschoten 463, N.-Oosteinde 203, 's Hage 17455, Rijswijk 377, Delft 9704, Schiedam 5257, Rotterdam 17002. — De opbrengst is geweest: van reizigers *f* 78472; van goederen *f* 10909; te zamen *f* 89381; — in 't geheel gedurende negen maanden *f* 737,179.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 4 October. Den 3den dezer zijn in Texel binnengekomen Colyer (st.) van Londen, Albers van Archangel en Voss van Riga en uitgezeild Falck en Agerup, beide naar Tonsberg, Buss naar Osterrisoer, W. Grönn naar Holmstrand, Agerup en Gjersoe, beide naar Drammen; de wind z. z. w.

Den 30sten Sept. is te Portsmouth binnengeloopen het schip *Jacobe Gesina*, kapt. Reinders, van Petersburg naar Jersey.

Den 20sten Sept. was op de hoogte van Dungeness het schip *Aldebaran*, kapt. Meyboom, van Amsterdam naar Batavia.

Te Harlingen zijn aangekomen Wilkenson en Munneke, beide van Newcastle, Klein van Leith, Jonker van Memel, Nielsen en Voss, beide van Dantzig, Larsen van Fredrikstadt en Brouwer van Drobak. Te Ameland Pruim van Apenrade. Te Zoltkamp Giezen van Riga, Hansen van Stettin, Drewes en Giezen; te Delfzijl de Groot en en Pott, alle 5 van Noorwegen. Te Brouwershaven Mulford, van Newjork naar Rotterdam. Te Vlissingen Nieboer van Bordeaux. Te Napels Zeilinga; te Paimboeuf Thibaud, beide van Amsterdam. Te Leverpool Addens van Grontngen en Anthony van Dordrecht. Te Sunderland Robinson en Atkinson, beide van Rotterdam.

FONDSEN EN BEURSTIJDINGEN.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 4 *October*.

	pct.				gebl.
NEDERL. Werk. Schuld	2½	53½	à	54	53¾
″ ″ ″	3	63½	″	¾	63 9/16
″ ″ ″ resc.	3		″		
″ ″ ″	4	83¼	″	84	83½
″ Oost. Ind. Leen.	4	82¾	″	83¼	83
″ Am. Synd.	3½	83¾	″	84¼	84
″ Handelmaatsch. *resc.*	4½	162¾	″	163¼	163
″ Holl. Spoorw.			″		
″ Rijn ″	4½		″		
″ Aand. Haarl. Meer	4½	100¼	″	¾	
ENGELAND. Gecons.	3		″		
FRANKRIJK. Certific.	3		″		
RUSLAND. Obl. bij *Hope en C.*	5	104½	″	105	104¾
″ ″ ″ 1828/29	5	104¼	″	¾	104½
″ ″ Amst. 1831	5	93¾	″	94¼	94
″ leen. 1840	4	86	″	½	36¼
″ inschr. *Stieglitz*	4	83½	″	84⅛	84¼
″ ″ grootb.	6		″		
″ Certific.	6		″		
″ Neg. Hamburg	5		″		
POLEN. Aand. 1829 *f* 300 : —			″		
″ ″ 1835 ″ 500 : —		142	″	143	142½
″ Oblig.	4		″		
PORTUGAL. Neg. Londen.	3	29¾	″	30	29⅞
″ ″ ″	3	31	″	¼	31⅛
″ Binnenl.	5	34¾	″	35¼	35
SPANJE. Neg. Londen 1834	5	10¼	″	¾	10½
″ ″ onbep. St.	5	10¼	″	¾	10½
″ Coupons		7½	″	8¼	
″ Neg. Londen 1842	3	35	″	½	35⅛
″ Binnenl. Schuld	3	26¾	″	27¼	27 1/16
OOSTENRIJK. Ween. Bank *Goll*	5	89¾	″	90¼	
″ ″ ″ ″	4		″		
″ Metal.	5	86	″	½	86¼
″ ″ Neg. Lond.	5		″		
″ ″	2½	44¼	″	¾	44½
NIEUW GRENADA. Neg. Lond.	1¼		″		
VENEZUELA. Neg. Londen	2½		″		
MEXICO. Neg. Londen	5	25½	″	26	25⅞
LOUISIANA bij *Hope en C.*	5	94¾	″	95¼	95
Geld op Beleening		2½	″		
dito op Prolongatie		2½	″		

Belgie neg. 80 mill. 46¼; dito bij *Rothschildt* 46 5/16. Frankrijk originele certific. 3 pc. 51 13/16. Americ. Bank-actien bij *Hope* 3⅝. Denemarken neg. Londen 5 pc. 101½. Spanje passive 3 1/16; dito oblig. uitgest. schuld 89¾ à 90¼. Oostenrijk Loten neg. *f* 250, 1839, *f* 321. Griekenland neg. Londen 4¼ à ¾. Brazilie neg. 1824, 88¼. Peru 52¾ à 53½.

De markt in binnenl. fondsen was heden iets flaauwer gestemd. Van buitenl. fondsen waren Belgen, Portugezen, Russen en oostenrijksche fondsen nagenoeg als gisteren; n. metalliek 89½, 90¼, 90. *Spanjaarden iets flaauwer; binnenl. à 6/m. iets vaster. Fransche fondsen aangeboden. Z.-Americanen zonder verandering.*

Madrid, 27 September. De 5 pc. 11 9/16; 3 pc. 27⅞. Coup. 7.
Weenen, 30 September (Zondag). De 5 pc. Metall. 95 à ⅜.
Berlijn, 2 October. Polen 81⅝. De 3½ pc. Schuldbr. 88¾.
Frankfort, 2 October. De 5 pc. Metall. 91¼; dito 2½ pc. 47½. De 2½ pc. Ned. 54½. De 3 pc. Spaansche binnenl. 27⅛.
Londen, 2 October. De 3 pc. gecons. resc. 92¼ à ⅜. Spanje 16½ à 17, en 33¾ à 34¼. Mexico 26⅜ à ⅞. Nederl. 53 à 54.
Parijs, 2 October. De 5 pc. cont. 88,30; ult. 88,40. De 3 pc. cont. 55,60; ult. 55,75. Bank-actien 2327, 50. Rome 77¾. De 3 pc. Spaansche 35; dito binnenl. 27⅜.
Antwerpen, 3 October. De 5 pc. Spanje 10½; 3 pc. binnenl. 27⅛. De 5 pc. Belgie 95½; dito 2½ pc. 48⅞.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 4den October 1849.

Madrid,	3/m. *f*	251	à	c.	Bord.,	½ uso *f*	56 37½	à	c.
Bilbao,	—— „	250	à	-	Londen,	2/m. „	12 05	à	-
Cadix,	—— „	252	à	-	——	zigt „	12 10	à	-
Sivilien,	—— „	249	à	-	Hamb.,	—— „	35 06	à	07-
Lisbon,	—— „	42	à	-	——	2/m. „	34 87½	à	-
Port à Port,	—— „	42	à	-	Ween.,	6/w. „	33 72	à	73-
Napels,	2/m. „	80	à	-	Augsb.,	—— „	35 25	à	-
Livorno,	—— „	38 87½	à	-	Frankf.,	—— „	99 25	à	-
Genua,	—— „	45 25	à	-	Petersb.,	2/m. „	186	à	-
Parijs,	zigt „	56 75	à	-	Rotterd.,	—— „	12½	à	-
——	2/m. „	56 37½	à	-					

PRIJZEN VAN SPECIEN.

Amsterdam, 4 October. Nieuwe Ducaten *f* 0,00 à 00. Oude gerande dito *f* 5,65 à 75. Wigtige Guinjes *f* 12,30 à 50. Dito Engelsche Souvereinen *f* 12,00 à *f* 12,15. Dito Pistolen *f* 9,80 à 90. Nieuwe Louis d'Or *f* 11,05 à 11,15. Stukken van 20 fr. *f* 9,55 à 65 het stuk. Baren Goud en Gouden Specie van *f* 1442,60 per N. P. fijn 12¾ à 13½ pc. Zilver van 900 tot 300/d. *f* 103,50 à 104,50 per N. P. fijn. Piasters *f* 2,50 à 60. Fransche Kroonen *f* 2,70 à 75. Stukken van 5 fr. *f* 2,35 à 37. Brabandsche Kroonen *f* 2,65 à 70. Pruissische Daalders *f* 1,74 à 77.

MARKTBERIGTEN.

Groningen, 2 October. *Tarwe* weder flaauw; 127 à 130 p. oude roode *f* 7,75 à *f* 8,50; 120 à 127 p. jar. dito *f* 5,60 à *f* 6,90; 123 à 127 p. dito nieuwe *f* 5,85 à *f* 6,50. *Rogge* mede flaauw; 120 à 123 p. jar. en nieuwe *f* 3,80 à *f* 4,15. *Boekweit* williger; 110 à 116 p. gr. zand *f* 3,40 à *f* 4,10; 113 à 116 p. jar. veen *f* 3,30 à *f* 3,60. *Garst* prijsh.; 96 à 99 p. winter *f* 2,80 à *f* 3,10; 98 à 101 p. zomer *f* 2,75 à *f* 2,90; 107 à 110 p knobbe *f* 3 *f* 3,30. *Haver* prijsh.; 82 à 89 p. dikke brouw *f* 2,50 à *f* 3; 68 à 75 p. witte voer *f* 1,90 à *f* 2,15. *Paardenboonen* *f* 4 à *f* 4,25; *duivenb.* *f* 4,50 à *f* 4,75. *Gort* grove *f* 5,40 à *f* 5,75; parel *f* 8,25 à *f* 12. *Koolzaad* *f* 10,25 à *f* 11,60. — *Boter* *f* 19 à *f* 22.

Zaandam, 4 October. *Tarwe* nagenoeg in een doen; 125 p. oude Gron. *f* 190. *Rogge*, *garst* en *haver* zonder handel. *Boekweit* stil; 115 p. Vries. *f* 124. *Koolzaad* willig; Vries. 55½ à 59½ £; 9 vats in Nov. 67 à 67½ £. *Lijnzaad* als voren; 110, 111 p. Arch. *f* 240. *Raapolie* merkelijk hooger; op 6 weken *f* 42; vliegend *f* 41 à *f* 41¼; p° Nov. en Dec. *f* 41½ à *f* 41¾; p° Mei 1850 *f* 41¾. *Lijnolie* vast; op 6 weken *f* 31; vliegend *f* 30; p° Maart, April en Mei *f* 30.

Sneek, 2 October. *Boter* *f* 34,50. *Kaas* *f* 15 à *f* 17,50.

Delft, 4 October. *Boter* *f* 38 à *f* 43.

*** Getrouwd:
Abbekerk, 27 September 1849.
Jb. KOOI, Weduwnaar, met JANSJE SPAANDER.

*** Getrouwd:
Westzaan, 30 September 1849.
JAN BUIJS Cz. en SOPHIA MARGARETHA de LEEUW.

*** Getrouwd:
Dinther, 2 October 1849.
P. J. van de WATER, van *Bladel*, en J. H. W. STRAATMANS.

*** Getrouwd, te 's Gravenhage, 3 October 1849:
D. B. RIJKE en Jonkvrouwe M. H. de VRIES.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
Helder, 4 October 1849.
C. W. MUSQUETIER, Luit. der Artillerie, en A. W. C. TINDAL.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON *A. PAUW*, geliefde Echtgenoot van
Rotterdam, 30 September 1849. E. J. van ROSSEM.

*** Heden beviel van een' ZOON *I. J. C. VAN DAM VAN ISSELT*, geliefde Echtgenoote van
Groningen, 1 October 1849. Dr. KROS.
Eenige kennisgeving.

*** Zegveld, den 2den October 1849. Heden namiddag beviel alhier, door Gods goedheid, van eene welgeschapene DOCHTER *M. VAN DER WIND*, Weduwe van *J. H. Lourens*, in leven Grutter te Schoonhoven.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON Vrouwe *GEERTRUIDA CATHARINA WERNINK*, geliefde Echtgenoote van
Mr. G. G. van BUTTINGHA WICHERS.
Nieuwer-Amstel, 2 October 1849.

*** Op den 19den September 1849 overleed te Amsterdam, in den ouderdom van 37 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Wel-Edele Heer WILLEM HENDRIK van der MEERSCH, na eene allergelukkigste Echtvereeniging van slechts 22 maanden.
Wed. W. H. van der MEERSCH, gebr. M. C. KASELITS.

Wegens buitenlandsche Betrekking wordt deze Advertentie eerst heden geplaatst.

*** Cothen, 29 September 1849. Het KINDJE, ons voor acht dagen door Gods goedheid geschonken, werd ons heden door zijne wijsheid weder ontnomen.
Eenige kennisgeving. W. KLUEVER. M. L. KLUEVER — KOOL.

*** Heden overleed onze geliefde eenige Zoon, Broeder en Neef, JEAN ULRICH EZECHIAS ANOSI, in den ouderdom van 43 jaren, diep betreurd door zijne Betrekkingen.
Veldhuizen, bij *Loenen o/d Veluwe*, 26 September 1849.
J. U. ANOSI. J. P. M. ANOSI. V. ANOSI.

*** Boxtel, 29 September 1849. Heden overleed alhier, aan een langzaam verval van krachten, de Wel-Eerwaarde Zeer-Geleerde Heer ABRAHAM NICOLAAS van PELLECOM, Ambachtsheer van Kortenhoef, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en Emeritus-Predikant, in den ouderdom van bijna 66 jaren. Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed alhier, na eene langdurige ongesteldheid, in den leeftijd van bijkans 18 jaren, DANIEL BOISSEVAIN, veel beminde en hartelijk betreurde oudste Zoon van G. J. BOISSEVAIN en M. BOISSEVAIN, geb. van HEUKELOM.
Amsterdam, den 29sten September 1849.

*** Op den 30sten September 1849 overleed te Vianen mijne teedergeliefde en eenig overgeblevene Zuster, Jonkvrouwe CAROLINA FREDERIKA ZEHENDER.
Eenige kennisgeving. A. P. ZEHENDER, Wed. *Traus.*

Op begeerte van de overledene zullen er geene uiterlijke teekens van rouw gedragen worden.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het afsterven van mijne hartelijk geliefde Echtgenoote, ADRIANA RIEMENS, in den ouderdom van 40 jaren, mij nalatende een Zoontje van 16 dagen.
Den Helder (W. O.), 1 October 1849. C. RUIGHART, Kapitein Mariniers.
Eenige kennisgeving.

*** Den eersten October 1849 is te Bodegraven zeer subiet overleden Mevrouw de Wed. Van RENTERGHEM, geboren VERBERKMOES, in den ouderdom van 74 jaren, tot innige droefheid harer nagelatene Betrekkingen. Eenige kennisgeving.

*** Allen die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of iets onder zich mogten hebben behoorende tot den Boedel van wijlen den Heer WILLEM HENDRIK van den MEERSCH, in leven Effecten-handelaar, gewoond hebbende en op den 19den September d. j. overleden te Amsterdam, worden verzocht daarvan, vóór of op den 1sten November aanstaande, opgave te doen ten Kantore van den Notaris F. W. FABIUS, te Amsterdam, op de Keizersgracht, bij het Molenpad.

*** Degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van den Heer WOUTER ZINTEL, in leven Schipper en Koopman, gewoond hebbende te Hazerswoude en aldaar overleden den 18den September 1849, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen, vóór den 20sten October 1849, ten Kantore van den Notaris E. H. GERAERDS THESINGH, residerende te Hazerswoude.

*** Aan eene bloeijende Inrigting van Onderwijs wenscht men het getal Secondanten met eenen te vermeerderen en roept men, ten dien einde, op ONDERWIJZERS van den 2den Rang, Herv. Godsd., die lust bezitten voor het vak van Onderwijs en Opvoeding.

Adres met *franco* Brieven, onder Letter Z, aan den Boekhandelaar R. BOELENS, te Zwolle.

*** IEMAND van de Protestantsche Godsdienst, bezitter van den 3den Rang, sedert langen tijd op eene talrijke School werkzaam geweest zijnde, zag zich gaarne verplaatst. Brieven *franco*, onder Letter X, aan den Boekhandelaar J. C. VERKOUTEREN, te Bergen op Zoom.

*** Een Geneesheer ten platten lande verlangt, zoodra mogelijk: Een geëxamineerd ASSISTENT. Dengene, welke reeds als zoodanig ten platten lande is werkzaam geweest en bewijzen van geschiktheid kan vertoonen, zal de voorkeur gegeven worden. Adres met *franco* Brieven, onder Lett. J., aan de Heeren J. SWENS & C°, in Droogerijen en Chemicalien, te Haarlem.

*** In eene *Apotheek* te Amsterdam verlangt men tegen November aanstaande: Een bekwaam BEDIENDE, van de Protestantsche Godsdienst. Adres met *franco* Brieven, onder Ls. G. S., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD en ZOON, Beursstraat, N°. 3035, te Amsterdam.

*** IEMAND, eene fraaije hand schrijvende, met verschillende administratiën en de meeste levende Talen bekend, wenscht zich, voor eene betrekkelijk geringe belooning, met Schrijfwerk of het houden der Boeken voor Heeren Winkeliers, enz., enz., belast te zien. Adres: Raaks, over den Houttuin, N°. 173, te Haarlem.

*** Tegen primo November bestaat er gelegenheid tot plaatsing van IEMAND welke reeds sedert drie à vier jaren in de *Grutterij* is werkzaam geweest, tegen genot van Kost en Inwoning. Vereischten zijn: Protestantsche Godsdienst, eerlijkheid en goed zedelijk gedrag. Adres, onder Letters S. S., met *franco* Brieven, of in *persoon*, bij den Boekhandelaar S. E. van NOOTEN, te Schoonhoven.

Op een uitgestrekt Landgoed, in de Provincie Gelderland gelegen, wordt verlangd: Een gehuwd TUINMAN, van middelbare jaren, de Hervormde Godsdienst belijdende en zijn vak grondig verstaande. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder Letters A. Z., bij den Boekverkooper FAASSEN, te Tiel.

*** De Boekhandelaar en Uitgever P. A. REYNDERS, te Meppel, vraagt tegen primo November e. k.: Een LEERLING, van de Protestantsche Godsdienst, niet onbekend met de Moderne Talen, eene vlugge en nette hand schrijvende en ten minste den ouderdom van 16 jaren bereikt hebbende. Nadere informatiën te bekomen op *franco* Brieven.

*** *Het Gemeente-Bestuur van* WIJCHEN, Provincie Gelderland, noodigt diegenen uit, welke genegen zijn naar de Betrekking van FRANSCHE KOSTSCHOOLHOUDERES aldaar te soliciteren, om zich vóór 1° November aanstaande, met *franco* Brieven en benoodigde bewijsstukken, te adresseren aan den ondergeteekende; zullende zij het meest in aanmerking komen welke ook in de *Engelsche* en *Hoogduitsche* Talen geëxamineerd zijn.
De Burgemeester van Wijchen,
G. M. KOENTZ.

*** Bij eene Familie in Noord-Braband wordt gevraagd, ter vervanging eener Kindermeid: Eene fatsoenlijke JUFVROUW of BONNE, van de R. C. Godsdienst, die in staat is de zorg van 4 Kinderen op zich te nemen; zij moet tevens vlug kunnen Wollen-Naaijen, Stoppen, Mazen, Strijken en Kappen. Diegenen, welke de voldoenste getuigen omtrent gedrag en bekwaamheid kunnen produceren en meermalen in dergelijke betrekking werkzaam zijn geweest, zullen het meest in aanmerking komen. Adres *franco* Brieven, onder Letter A., Postkantoor Bergen-op-Zoom.

*** In een druk Huisgezin, te Amsterdam, verlangt men, tegen primo November aanstaande: Eene bekwame KEUKENMEID, van de Protestantsche Godsdienst. Adres met *franco* Brieven, onder Letters X. IJ., bij de Kantoor-Boekverkoopers B. KRAMER & ZOON, op het Rokin, bij 't Oude Beurs-Plein, N°. 127, te Amsterdam.

*** Men verlangt tegen primo November, in eene Familie welke den Winter te Amsterdam doorbrengt: Eene bekwame KEUKENMEID, van de Protestantsche Godsdienst, welke goed Korst en Gelij kan maken en in alle opzigten van voldoende getuigen voorzien is. Brieven *franco*, onder Letters L. M., bij den Boekhandelaar W. WILLEMS, Vijzelstraat, bij de Heerengracht, N°. 111, te Amsterdam.

*** Men verlangt tegen 1 November aanstaande: Eene TWEEDE MEID, van de Hervormde Godsdienst, die goed kan werken, met de Wasch omgaan en wat Naaijen. Brieven *franco*, onder Letter B, bij den Boekhandelaar M. GOUDE, te Schiedam.

*** Men vraagt, tegen genot van Kost en Inwoning: Een fatsoenlijk BURGER MEISJE, van 16 of 17 jaren, die volleerd is in het Naaijen, van de Protestantsche Godsdienst, om in een klein gezin te worden opgeleid in de Huishouding, liefst uit Zuid-Holland. Adres met *franco* Brieven, onder Letters A. B., bij den Boekhandelaar B. DEKEMA, op den Steenweg te Utrecht.

*** *On demande à l'Institut de Doesbourg un SECONDANT du culte protestant, qui sache enseigner avec succès le Français et l'Anglais et qui soit à même de seconder le directeur dans les autres branches d'instruction. Les conditions sont assez favorables. s'Adresser, lettres affranchies, à T. H. RENSSEN Az.*

*** *Une Demoiselle Hollandaise, ayant été pendant cinq ans Secondante et enseignant le Français, l'Allemand, l'Anglais, le Dessin, les Ouvrages d'Agrément, désire une place de GOUVERNANTE, ici ou ailleurs, pour le mois de Novembre prochain. Elle fournira des renseignements satisfaisants. s'Adresser, franco, chez le Libraire THIEME, à Zutphen, sous les initiales E. L.*

*** *De Commissie van Administratie over de Strafgevangenis te* WOERDEN, daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal op Maandag den 15den October 1849, des morgens ten tien ure, in de gewone Vergaderkamer, binnen hetzelve Gesticht, behoudens nadere goedkeuring, voor den tijd van twaalf maanden, van den 1sten Januarij tot en met den 31sten December 1850, bij beslotene en behoorlijk op Zegel geschrevene Biljetten, aanbesteden: Het leveren van de navolgende benoodigde **ARTIKELEN**, voor die Gevangenis en voor de Kantine in dat Gesticht, als:

Rogge- en *Tarwebrood*, mitsgaders *Witbrood* voor de Zieken. — *Aardappelen*, *Rund-* en *Kalfsvleesch*, *Rundvet* en *Boter* en *Schenkelvleesch*. — *Gort*, *Rijst*, *Geele* en *Groene Erwten*.

GROENTEN, waartoe hoofdzakelijk behooren: *Kool*, *Wortelen*, *Knollen* of *Rapen*, *Zuring*, *Selderij* en *Uijen*.

Zout, *Peper*, *Azijn*, *Olie*, *Kaarsen*, *Groene Zeep*, *Koffij* en *Cichorei*, *Zoete-* en *Karnemelk*.

Wijn en *Bier* voor Zieken.

Zoetemelksche- en *Komijnekaas* voor de Kantine.

Steenkolen, *Turf* en *Hout*.

BUREAUBEHOEFTEN: *Papier*, *Pennen* en *Potlooden*.

Zullende voorts, tenzelfden dage en ure, worden verpacht: De VUILNIS en MESTSPECIEN, welke de Gevangenis te Woerden over het jaar 1850 oplevert.

Waarvan de Conditiën van Aanbesteding zullen ter lezing liggen in de gemelde Gevangenis en ter Secretarie van het Gemeente-Bestuur der Stad Woerden.

Woerden, den 1sten October 1849.
De Commissie van Administratie voornd.,
J. de BRAUW, Vt.
R. PALING Wz., Secretaris.

MAGAZIJN VAN KAGCHELS EN HAARDEN.

De ondergeteekende adverteert, dat zijn **MAGAZIJN** weder ruim voorzien is van moderne **KAGCHELS** en **HAARDEN.** Men kan op eene goede behandeling rekenen.
A. DEGENS.
Nijmegen, Koningstraat, Wijk A., N°. 291.

Te HUUR, met 1° Mei e. k. of eerder, op een groot Dorp in Noord-Braband, waar Kerken zijn voor verschillende Gezindten: TWEE HUIZEN, ieder van 6 of 7 Kamers, aangename ligging, annexe Tuinen van 1/3 Bunder en voorzien van alles wat tot eene fatsoenlijke Woning vereischt wordt, voor *f* 90 à *f* 110; alsmede 2 à 3 GEMEUBILEERDE KAMERS, met of zonder Kost en Bediening. Verdere berigten te verkrijgen, onder Letters A. en Z., bij GEBR. MULLER, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch. Brieven *franco*.

*** Te KOOP: Eene kapitale BOEREN-HOFSTEDE, met circa 40 Bunders best WEI- en HOOILAND, welke behoorlijke renten oplevert, gelegen tusschen Woerden en Alphen (aan den Rhijn). Die lust hebben tot koopen kunnen hunne aanvragen doen onder Letter D., *franco*, en inzenden bij den Courantier BOSGH, te Utrecht.

*** SMEDERIJ.

Door bijzondere omstandigheden UIT de HAND te KOOP: Eene welbeklante GROF-, HOEF- en KAGCHELSMEDERIJ, welke een goed Burger bestaan oplevert, staande te Monnickendam, nabij eene Scheeps-

timmerwerf. Te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner, A. LAMPE, als ook ten Kantore van den Notaris M. C. MERENS, aldaar.

*** Op Woensdag den 17den en Donderdag den 18den October 1849 zal door de Makelaars O. J. VAN WAGENINGEN, E. BOONEN, H. VRIESENDORP, J. P. M. BOONEN en E. MAURITZ, te Dordrecht, geveild worden: Eene mooije partij RIJNSCHE HOUTWAREN, bestaande in lange en zware Eiken Houten, Eiken Balken, Eiken Roeden, Eiken Klossen en Krommers, van onderscheidene lengte en zwaarte, platte en ronde Dennen, Maasbalken, Dikbalken en ronde Grijnen; welke twee dagen vóór de Verkooping genommerd zullen liggen aan den Noorden-Dijk, boven den Molen *het Hert*. De Verkooping zal zijn in *het Hof van Holland*, buiten de St. Jorispoort, op Woensdag den 17den en Donderdag den 18den October 1849, des namiddags ten half drie ure precies. Nadere onderrigting is te bekomen bij bovengenoemde Makelaars.

*** Te Utrecht, achter St. Pieter, F. 363, zal op Zaturdag den 20sten October 1849, 's namiddags ten 5 ure, worden geveild: Een zeer goed ingerigt HEEREN-HUIS met PLAATS en ERF, staande te Utrecht, in den Oudmunstertrans, zuidzijde, Wijk F. 257, bevattende marmeren gestucadoorden Gang, drie ruime Benedenkamers, waarvan twee en Suite, drooge Kelder, Keuken met Regen- en Welwaterspomp, drie vrolijke Bovenkamers, Provisiekast, Dienstbodenkamers, ruime Zolder en alle bij eene fatsoenlijke Woning noodige Gemakken. Te bevragen ten Kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN.

*** J. S. WURFBAIN, J. W. CRAMERUS, S. J. DE FLINES, C. L. DORPER, A. B. VAN DER VIES, H. VAN VEEREN, W. K. VAN MAARSCHALKERWAART, J. W. MIJNSSEN, J. H. ROELOFSZ, J. A. JOLLES JR., L. DE BULL en W. J. OFFENBERG, Makelaars, zullen op Maandag den 5den November 1849, des avonds na half zes ure, ten overstaan van de Notarissen COMMELIN en WEIJLAND, in het voormalig *Oude Zijds Heeren-Logement* te Amsterdam, verkoopen:

N°. 1. Een extra kapitaal, hecht, sterk, met een welgeordonneerden Hardsteenen Voorgevel, op Arduinsteenen Onderpui gebouwd, weldoortimmerd KOOPMANS-HUIS, waarachter een' TUIN, TUINHUIS en ERVE, staande en gelegen te Amsterdam, op het aangenaamst gedeelte van den Singel, tusschen den Blaauwburgwal en de Bergstraat, Wijk 30, N°. 5244, van achteren den vrijen uitgang hebbende op de Heerengracht.

N°. 2. Het alleraangenaamst gelegen BUITENVERBLIJF genaamd *LOMMERRIJK*, met deszelfs kapitale, hechte, sterke, modern betimmerde, zeer logeable Heerenhuizing, Koetshuis, Stalling voor vier Paarden, met veel smaak welaangelegden, met hoog opgaand Geboomte, bloemdragende en zeldzame Heestergewassen bezette Beplanting; zijnde grootendeels eigen grond, staande en gelegen buiten de Stad Haarlem, in het aangenaamst gedeelte van den Haarlemmerhout, onder de Gemeente Heemstede, van achteren uitkomende in de Meesterlottenlaan, Kadaster Sectie A, N°. 8, 9 en 10.

Breeder bij Biljetten omschreven en te bezigtigen op vertoon van een Toegang-Biljet, door een der Makelaars onderteekend. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditiën zullen vier dagen vóór en op den Verkoopdag, des voormiddags, ter lezing liggen ten Kantore van bovengenoemde Notarissen, op de Keizersgracht, tusschen de Wolven- en Hartenstraten, N°. 251, te Amsterdam.

*** Door den Notaris H. GOUWELUS GUNNING, te Putten (Gelderland), zal op Dingsdag den 16den October 1849, des voormiddags ten 9 ure, in de Herberg *de Roskam*, te Putten, bij inzet geveild en den 6den November e. k., terzelfder ure en plaatse, verkocht worden:

Het zeer uitgestrekte, aan den Zuiderzeeschen Straatweg, tusschen Nijkerk en Putten, in laatstgemelde Gemeente gelegene, gunstig bekende en schoone LANDGOED *OLDENALLER*, bestaande in een met zware looden platen gedekt Kasteel, bevattende 12 Kamers, waaronder de meeste ruime Vertrekken, en Zaal, meest alle van Stookplaatsen voorzien, Vestibule, ruime Zolderingen, Dienstbodenkamers, Keuken, Gewelfde en Gevloerde Kelders en verdere Gemakken. Op het Bassecour bevinden zich twee Vleugel-Gebouwen, als Orangerie, Melkhuis, Koetshuizen, Stalling voor 10 Paarden ingerigt; een ander omgeven door Vischrijke Grachten. Voorts Tuinmanswoning, Boomgaard, Broeijerij, Tuin- en Moesgronden, Duiventil met een aantal Duiven, Schuur voor Paarden en Rundvee en Berg, Bouw- en Weilanden, Vijvers, heerlijke Wandelingen, Bosschen, Lanen, beplant met *duizenden* zware, en, om derzelver deugd, zeer geroemde en gezochte, opgaande Eikenboomen, ook zeer zware Beukenboomen en welig groeijend Eiken- en ander Hakhout. Wijders *vier* BOEREN-PLAATSEN, genaamd *KLEIN OLDENALLER, DE WILDEMAN, DE BLANKEVOORD* en *DE HEETKAMP*, waarvan de 2 eerste in de onmiddelijke nabijheid van het *Kasteel* gelegen zijn en daarmede een schoon geheel, ter grootte van ongeveer 86 Bunders uitmaken, allen bestaande in goed gebouwde Woningen, Schuren, Bergen, Schaapskooijen en verdere Getimmerten, met alle daartoe behoorende Bouw- en Weilanden, belangrijke onverdeelde AANDEELEN in het Heldenveld en Hoevenbroek, en verdere Gronden, opgaande Boomen en uitmuntende Akkermaalsbosschen en Heggen, en laatstelijk vele andere WEILANDEN, BOUWLANDEN, AKKERMAALS-BOSSCHEN en HEGGEN en ERFPACHTEN. Hebbende alle de te veilen Goederen te zamen eene grootte van ruim 208 Bunders.

Van alle deze bezittingen, welke ruime gelegenheid tot Jagtvermaak en Visscherij aanbieden, wordt betaald: aan Grondbelasting *ƒ* 475,75, aan Polderlasten *ƒ* 343,08.

De Pachten der Boeren-Plaatsen en die van Bouw- en Weilanden, welke afzonderlijk verhuurd worden en *niet* in eigen gebruik zijn, bedragen *ƒ* 2319, terwijl de gemiddelde *jaarlijksche* opbrengst van het Hakhout dezer bezitting, gedeeltelijk op 7 en 8jarigen ouderdom gekapt, beloopt ruim *ƒ* 1270.

Het *Kasteel*, met de Tuinmanswoning en Broeijerij, kan in eigen gebruik genomen worden met den 1sten Mei 1850; de kampen Bouw- en Weiland, daartoe behoorende, met 11 November e. k.; de Boeren-Plaatsen enz. met het einde der Pachten, en andere Goederen dadelijk. Breeder bij Biljetten omschreven.

Ter bezigtiging van het Kasteel wordt men verzocht vooraf bij de bewoners belet te vragen; geschiedende de aanwijzing, 8 dagen vóór den inzet en toeslag, door de Pachters der Boeren-Plaatsen en overigens door den Arbeider *H. Hoogenbrug*, aan de Allermolen. Alle verdere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris, te Putten, alwaar de Koopsvoorwaarden *drie* dagen vóór den inzet zullen ter lezing liggen. Brieven *franco*.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, wordt op heden verzonden: Het *tiende* Nommer van

DE STADS- EN DORPSBIBLIOTHEEK,
MENGELINGEN
uit het gebied der Godsdienst en Zedekunde, der Land- en Volkenkennis, der Romantiek en Poëzy.

INHOUD VAN DIT NOMMER: Christelijke gerustselling bij den dood van geliefden, door Ds. A. H. BROENS. — Het Klooster op Karmel, door Dr. E. MOLL. — Drie maanden te Gaza. — Eene Zeereis, door Ds. J. H. CARPENTIER ALTING. — De noodlottige Voorbarigheid, door PAUL SYBRANDS.

Dit Tijdschrift, dat steeds voortgaat stukken van onze Vaderlandsche Schrijvers optenemen, bevat 48 Bladz. druks in elk maandelijks Nommer, waarbij viermaal in het jaar eene fraaije Plaat gevoegd wordt, en kost per jaargang slechts . . . . *ƒ* 3,90.

*** Bij S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*, is *op heden* van de pers gekomen en aan de Inteekenaren verzonden: De TWEEDE AFLEVERING van

HET PLAATWERK, MET VERKLARENDEN TEKST, GETITELD:

PANORAMA DER BEWOONDE AARDE.

EENE AFBEELDING EN BESCHRIJVING VAN DE MERKWAARDIGSTE VOORTBRENGSELEN DER AARDE, EN HARE BEWONERS, NAAR DE VERSCHILLENDE AARDGORDELS.

DOOR

T. Kuijper Ez.,

ONDERWIJZER DER WIS- EN NATUURKUNDE AAN HET GYMNASIUM TE HAARLEM.

In groot kwarto formaat, met eene fraaije uitslaande Plaat. Prijs 90 Centen.

In twaalf Afleveringen is dit *belangrijk*, *fraai* en *goedkoop* werk, dat 720 gekleurde Afbeeldingen en eene Aardglobe zal bevatten, compleet; als wanneer de prijs niet meer dan *ƒ* 10,80 bij Inteekening bedraagt. Men leze en zie verder het Prospectus en de 1ste Aflev., die alom te bekomen zijn.

GESCHIEDKUNDIGE BESCHRIJVING DER RIDDERORDEN,
ZOO IN ALS BUITEN EUROPA.
VIJFTIG GEKLEURDE FOLIO PLATEN, MET DE BESCHRIJVING; IN KEURIGE BANDEN.

De Boekhandelaar J. C. VAN KESTEREN, te Amsterdam, geeft langs dezen weg berigt, dat op dit oogenblik weder eenige Exemplaren, uitmuntend gekleurd en gebonden, voor den verminderden prijs van *ƒ* 18,—, gereed en verkrijgbaar zijn.

Ook voor hen, die de Platen los en ongekleurd à *ƒ* 9,— verlangen, of de beschrijving afzonderlijk à *ƒ* 3,—, geschiedt de aflevering geregeld.

Dit, voor de kennis der bestaande *Orden* en niet minder voor de Geschiedenis der onderscheidene Landen en Volken, HOOGST BELANGRIJK PRACHTWERK koste bij de uitgaaf omtrent ZEVENTIG GULDEN en bevindt zich bijna uitsluitend in handen van het Vorstelijk Huis en eenige weinige voornamen in den Lande. De tegenwoordige eigenaar vertrouwt, dat deze prijsvermindering nog velen zal aansporen dit in ons Land eenige Werk aantekoopen.

*** P. B. VAN WANING BOLT, Boekhandelaar te Amsterdam, heeft uitgegeven en verzonden:

HET FREGAT GORGONA,
OF DWINGELANDIJ EN KRIJGSTUCHT.

Uit het Fransch, van G. DE LA LANDELLE, door S. A. DWARS.

2 Deelen, te zamen 816 Bladzijden, met gesteendrukten Titel en Vignet . . . . *ƒ* 7,90.

HET GEBED VOOR DEN LANDVERHUIZER.

Leerrede over Genesis XII, vs. 1 — 4, door J. A. M. MENSINGA.

*** Bij de ERVEN DOORMAN, te 's Gravenhage, en de voornaamste Boekhandelaren in de overige Steden van het Rijk is ter Inteekening voorhanden: De Bestellingslijst op een uittegeven

ALPHABETISCH REGISTER
VAN
ALLE BEWOONDE OORDEN
VAN HET
KONINGRIJK DER NEDERLANDEN;
MET AANWIJZING VAN STEDEN EN GEMEENTEN,

met derzelver onderdeelen, Bevolking, getal Huizen, afstand tot de Hoofdplaats der Gemeente, enz.

VERVAARDIGD OP HET TOPOGRAPHISCH BUREAU VAN HET DEPARTEMENT VAN OORLOG.

Een Deel, in roijaal octavo, van ongeveer 400 Bladzijden. Prijs *bij Inteekening* . . . . . . *ƒ* 4,50.

Dit Register, op last van het Ministerie van Oorlog vervaardigd, kan in vele omstandigheden van groot nut zijn, zijnde eene meer volledige vraagbaak dan het zoo zeer gezochte werk van GOSSELIN; zonder in aanmerking te willen doen komen, dat men in hetzelve eene menigte onderdeelen en details aantreft, die in het zoo evengenoemde werk niet voorkomen, zoo is de aanwijzing van de *zamenstelling der Gemeenten* een onderwerp, waarvan men te vergeefs de opgave zal zoeken en dat in vele opzigten belangrijk is te achten.

Al de renseignementen, in het werk voorkomende, zijn ontleend aan de daartoe verstrekte officiele opgaven der Gemeente-Besturen.

Daar het werk voor de pers gereed is zal men weldra met het drukken een aanvang kunnen maken en de Uitgave, met toestemming van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, in Februarij 1850 trachten te doen plaats hebben.

Op den 31sten October 1849 is de Inteekening gesloten en zullen daarna geene Exemplaren, dan voor eenen veel hoogeren prijs, te bekomen zijn, indien er dan nog voorraad overblijft.

Naar aanleiding eener dispositie van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog mogen de ERVEN DOORMAN verzekeren, dat al de Inteekenaren op de nieuwe KAART DER NEDERLANDEN, vervaardigd op het Topographisch Bureau, alsnu spoedig in het bezit derzelve zullen worden gesteld.

*** Bij den Boekhandelaar P. N. VAN KAMPEN, te Amsterdam, komt van de pers:

J. A. WILKENS. Het Inlandsche Kind op Java en iets over den Javaan. . . . . *ƒ* -,60.

Ch. MAC FARLANE. Italië, zijne jongste Omwentelingen en tegenwoordigen toestand. Uit het Engelsch door G. FRANKEN. Tweede Deel, met het Portret van KAREL ALBERT . . . . . *ƒ* 2,70.

Prijs van het complete Werk . . . . . *ƒ* 5,10.

*** Bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, kwam van de pers:

BROEDERS EN ZUSTERS.
EEN VERHAAL VAN
FREDERIKA BREMER.
UIT HET ZWEEDSCH VERTAALD DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.

Twee Deelen, met Vignetten . . . . . . *ƒ* 6,25.

NORDSTETTEN EN ZIJNE BEWONERS.
Verhalen uit het dorpsleven in het Schwarzwald,
DOOR
BERTHOLD AUERBACH.
Naar den vierden druk uit het Hoogduitsch door *C. M. MENSING.*

Twee Deelen, met Vignetten . . . . . . *ƒ* 5,60.

TAFEREELEN UIT HET
DRENTSCH DORPSLEVEN,
DOOR C. VAN SCHAICK.

Twee Deelen, met Vignetten . . . . . . *ƒ* 5,70.

HUGH DALTON,
DE VRIJBUITER
ONDER CROMWELLS REGERING,
DOOR MRS. S. C. HALL.

Twee Deelen, met Vignetten.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, zijn uitgegeven de navolgende Boekjes, ten behoeve van het

GODSDIENSTIG ONDERWIJS,
VOOR CATECHISATIEN EN SCHOLEN:

I. *C. E. van KOETSVELD.* Eenvoudige verklaring van de twaalf Geloofsartikelen, de tien Geboden en het Onze Vader, om onkundigen en bejaarden te onderrigten tot het doen hunner Belijdenis. *Derde druk.* Prijs . . . . 20 Cents.

II. ———— Hetzelfde verkort. *Derde druk.* . . . . . . 10 Cents.

III. ———— Noodig Onderrigt voor mijne Leerlingen. 2de *druk.* Prijs 10 Cents.

IV. DE OUDE *THOMAS.* Eerste Leesboekje voor Christelijke Volks- en Armenscholen. *Tweede druk.* Prijs . . . . 12½ Cents.

V. Eerste Oefening in het Lezen van den STATENBIJBEL. Ten behoeve van het Godsdienstig Onderwijs in de Zondag-Scholen. Prijs . . 12½ Cents.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.